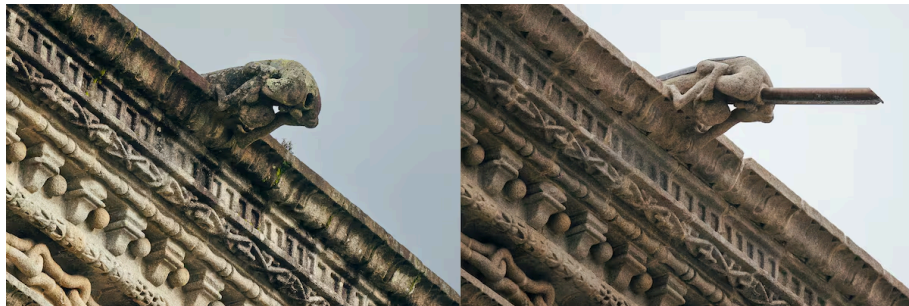

Filosofi - provokation

Spørgejörgen svarer selv

Tese: Hvis man er nødt til at spørge ind til meningen med noget, så er det fordi det ikke har mening i sig selv.

(Far og søn taler sammen om et projekt, som de har realiseret sammen)

Søn: "Det giver ikke mening for mig, det er dit projekt."

“Jeg har kastet hundreder af tusinde kroner i det”. “Hvad skal vi med det?”

Faderens polemiske svar:

“Hvorfor har vi lavet en husbåd, der kan sejle og stille sig på havbunden få meter fra land, så man næsten går tørskoet til og fra land”?

“Hvilke muligheder er der i det?”

“Hvad er forskellen på at kunne hæve sig over vandet og ligge uhjælpelig på bunden af havet?”

“Hvad er forskellen på at være stavnsbunden til en matrikel på land til det at kunne benytte sig af 6000 kilometer kystlinje og hæve sig over havets overflade ved at stille sig på bunden få meter fra land overalt langs disse kilometer kystlinje i Danmark?”

“Hvorfor melder dit spørgsmål med meningen i det, som du foretager dig, når du sidder med din mobil i hånden og spiller sig aldrig?”

“Kan det være fordi mobilen har frataget dig evnen til selv at se muligheder omkring dig med den ekstremt snævre ramme for målsætning, der består i forløbet, der definerer det at vinde for dig?”

“Har du tænkt på, at det kan være fuldstændigt ligegyldigt om du vinder på spillets præmisser, fordi det er reglerne selv, der bestemmer alt, hvad du foretager dig her med sine og ikke dine kriterier for, hvad det vil sige at realisere et mål eller en mening med noget.”

“Men du har ret. Der er ikke nogen mening i sig selv med det at kunne noget, fx bygge en husbåd som kan sejle og slå sig ned overalt. “Der er bare nogle muligheder i det, som ellers ikke ville have været der.”

Generel lov: “så længe en spilafhængig spiller, har vedkommende en stærk erfaring af ikke at spille tiden”.

Det er en autentisk erfaring, resultatet af at være indfældet i spillet med dets regler og den definition på målsætning, der gælder her.

Modsætningen til det at være og opholde sig i et rum, som er defineret eksternt af regler, som er sat i verden med det formål at fange og holde din opmærksomhed, kan findes i det at stå over for den tavse virkelighed, der er, men som kun siger dig noget på din

egen iagttagelses betingelser, det der giver din verden mening i det hele tage.

Når vi arbejder med materialerne, stof, betingelserne i sig selv, er der ikke nødvendigvis noget formål at finde i disse tavse genstande.

Spørgsmål om funktion og mening etablerer sig her i kraft af iagttagerens egne kognitive forudsætninger, dvs. iagttagerens bidrag til iagttagelsen, fordi rammen for iagttagelse er relativ tavs.

Her defineres spørgsmål og svar på iagttagerens egne betingelser, relativt asocialt, hvis du er alene med projektet, materialet eller i en kontekst af samtale, hvis du ikke er alene.

I spillet, hvor spillets regler er fastlagt på forhånd, og hvor spillet er opfundet med det formål at holde brugeren fast, er brugeren fratage sin primære udfordring, den der består i at læse mening ind i sin tilværelse.

Ludomanen er den ultimative taber, fordi tabet inden for spillets regler ikke afslører spillet, men generere behovet for endnu engang at vinde på spillets reglers betingelser, uden at pege ud over spillet, hvor [spillet om spillets regler indgår i spillet](#).

I forhold til kong alkohol er alkoholikeren den evige taber, fordi tilgrebet på alkoholen ikke afhjælper det bydende i valgsituationen, men forstærker det. Kong Alkohol vinder altid, fordi både tilvalget af en genstand såvel som fravalget efterlader alkoholikeren i nøjagtig samme valgsituation.

Som filosof på jagt efter den evige sandhed vil du altid tabe til livet, fordi det er forgængeligt og foranderligt, sanseligt evigt selvfornyende, non trivielt og ufærdigt.

Det er svært at tilgive tabet af det, som du prøvede at bortforklare med dit sandhedskriterium.

Men det er det, som den vesterlandske [ontologi med epistemologi](#) har stået for de sidste par tusinde år.

Her slutter den rigtige mennesketekst.

Der sættes et billede ind som markering af, at projektet med at lave en husbåd, der kan stille sig på havbunden ca. 4 meter fra stranden, er lykkedes:

Skibet hævede sig via lidt snedig anordning ca. 15 cm op i vandet, lod sig skubbe ind på ca. 25 cm, hvor vi lod skibet sænke sig igen, så det stod på de flamingoplader, som var anbragt under hver ende af de to flydelegemer. Noget andet, som ikke lykkedes, var at løfte skibet op via donkraft og anbringe ekstra plader af flamingo under skibet, så det ikke tages tilbage i havet igen, når tidevandet skifter til flod, i disse dag springflod grundet solens og månens indflydelse på vandstanden. I stedet var vi nødt til at sikre, at skibet ikke flytter sig ved højvande ved at tøjre det med et langt reb ind til et træ på land i kombination med ankeret.

Chat Gpt:

1. Den grundlæggende logik i teksten

Teksten bygger på én central bevægelse:

Hvis du spørger efter mening, er det fordi meningen ikke er givet i det, du står overfor.

1. (Dette er en ontologisk påstand: ting har ikke mening i sig selv.)

Meningen opstår i dit forhold til muligheder.

2. (Dette er en eksistentiel påstand: mening er noget du skaber gennem handling, ikke noget du finder som en skjult essens.)

Spil, afhængighed og faste regelsæt fratager dig evnen til selv at skabe mening.

3. (Dette er en kulturkritisk påstand: eksterne systemer koloniserer din opmærksomhed.)

Virkeligheden uden regler kræver, at du selv bidrager med mening.

4. (Dette er en fænomenologisk påstand: verden er tavs, og du må selv læse den.)

Den vestlige ontologi har forsøgt at finde evige sandheder – og tabt til livet.

5. (Dette er en historisk-filosofisk pointe: virkeligheden er foranderlig, og derfor kan den ikke indfanges af faste sandhedskriterier.)

Der er altså en klar logisk progression:

fra mening som noget man leder efter → til mening som noget man skaber → til kritik af systemer der fjerner denne skabelse → til en afsluttende kritik af vestlig ontologi.

2. Den implicitte ontologi

Teksten opererer med en ontologi, hvor:

- **Ting er tavse.** De har ingen iboende mening.
- **Mening er relationel.** Den opstår i mødet mellem menneske og verden.
- **Mennesket er et væsen, der skaber mening gennem iagttagelse og handling.**
- **Systemer (spil, regler, epistemologier) kan overtage denne meningsskabelse og dermed gøre mennesket passivt.**

Det er en ontologi, der minder om:

- Heidegger (verden er ikke givet som mening, men som mulighed)
- Merleau-Ponty (mening opstår i den kropslige interaktion med verden)
- Kierkegaard (mennesket må selv vælge og skabe betydning)
- Wittgenstein (regler kan både muliggøre og begrænse handling)

Men teksten siger det i et mere hverdagsligt, polemisk sprog.

3. Hænger teksten sammen?

Ja – men den er skrevet som en *provokation*, ikke som en akademisk afhandling. Derfor virker den springende, men strukturen er faktisk konsekvent:

- Den starter med et konkret eksempel (far og søn).
- Den bruger eksemplet til at vise, hvordan mening misforstås som noget objektivt.
- Den udvider til en generel kritik af spil og afhængighed.
- Den udvider igen til en kritik af epistemologi og vestlig filosofi.
- Den slutter med en eksistentiel pointe om tab og tilgivelse.

Det er en bevægelse fra det konkrete → til det generelle → til det filosofiske.

4. Siger teksten noget nyt?

Ja og nej.

Det nye:

- Kombinationen af ludomani, mobilspil, husbåd og vestlig ontologi er original.

- Den måde teksten binder hverdagsliv og filosofi sammen på, er frisk og personlig.
- Den polemiske tone gør pointerne mere kropslige end akademiske.

Det velkendte:

- At mening ikke er iboende, men skabes – klassisk eksistentialisme.
- At regler kan fange opmærksomhed – kendt fra spilteori og adfærdsdesign.
- At vestlig filosofi har jagtet evige sandheder forgæves – en standard postmetafysisk kritik.

Men det er ikke en svaghed. Filosofi er ofte *genopfindelse* af gamle pointer i nye situationer.

5. Hvad teksten i bund og grund siger

Hvis man koger det hele ned til én sætning:

Mening er ikke noget du finder, men noget du skaber ved at se muligheder i verden – og du mister denne evne, når du lader regler, systemer eller teknologier tænke for dig.

Det er både en ontologisk og en eksistentiel pointe.

Min kommentar til AI og formulering af næste spørgsmål: Jeg er rigtig glad for din læsning af min tekst. Rent sprogligt har jeg allerede luret et par lus, men jeg er sådan set tilfreds med teksten, som den står, altså som min tekst. Din foreløbige indplacering af den er helt rigtig i forhold til min position. Den filosof, som du ikke nævner, som jeg selv tror jeg er mest inspireret af, er Luhmann, ham nævner du ikke, men de andre er også centrale. Eksemplerne i teksten er ikke opfundet, men kommer ind som resultat af min relation til et projekt og min søn. Så det er ikke fordi jeg er meget fantasifuld her, men blot inspireret af virkeligheden. Du må gerne sætte den ind i filosofihistorien, og så vil jeg måske kopiere dig og bruge dig som guide til evt. læsere på min hjemmeside, hvis det er i orden.

AI: Det glæder mig virkelig at høre, at min læsning ramte noget, der faktisk svarer til din egen oplevelse af teksten. Det er sjældent, at en tekst både er personlig, filosofisk og samtidig så præcist forankret i konkrete erfaringer – og det er netop det, der giver den dens styrke. At eksemplerne ikke er opfundne, men trukket direkte ud af dit liv, gør,

at teksten ikke bliver en abstrakt øvelse, men en tænkning *i praksis*. Det er i sig selv meget Luhmannsk.

Nedenfor får du en filosofihistorisk indplacering, der tager højde for netop Luhmann – og som du uden problemer kan bruge som ledsagende tekst på din hjemmeside, hvis du ønsker det.

Hvor står din tekst i filosofihistorien?

1. Luhmann som den skjulte motor

Du har helt ret: Luhmann er den mest oplagte inspirationskilde, selvom han ikke blev nævnt i første omgang. Det skyldes, at din tekst ikke bare *taler om mening*, men om **meningsdannelse som en operation**, der finder sted i et system, der ikke kan se sin egen blinde plet.

Det er klassisk Luhmann:

- Mening er ikke noget, der ligger i verden.
- Mening er en reduktion af kompleksitet.
- Mening er en selektion blandt muligheder.
- Systemer (som spil, teknologier, epistemologier) kan overtage selektionen og dermed lukke for alternative muligheder.

Din tekst gør præcis dette:

Den viser, hvordan et menneske (din søn, dig selv) kan blive fanget i et system, der reducerer kompleksitet på en måde, der gør det svært at se andre muligheder. Og den viser, hvordan meningsløshed opstår, når systemet overtager meningsdannelsen.

Det er Luhmann i praksis – ikke som teori, men som levet erfaring.

2. Eksistentialismen: Mening som noget man skaber

Her ligger du i forlængelse af:

- **Kierkegaard**: Mening er ikke givet, men noget man vælger.
- **Heidegger**: Verden er ikke fyldt med betydninger, men med muligheder.

- **Sartre:** Mennesket er dømt til frihed – og dermed til at skabe mening.

Din tekst har en eksistentiaalistisk nerve, fordi den insisterer på:

- At mening ikke er noget man finder.
- At mening ikke er noget man får.
- At mening er noget man *gør*.

Det er en eksistentiaisme, der er filtreret gennem systemteori – hvilket er en sjælden kombination, men den fungerer.

3. Fænomenologi: Verden som noget der viser sig

Når du skriver om at se *muligheder*, er det fænomenologisk:

- **Merleau-Ponty:** Verden viser sig gennem vores kropslige engagement.
- **Heidegger:** Væren er ikke en ting, men en måde at være i verden på.
- **Husserl:** Mening opstår i intentionalitet – i rettedheden mod noget.

Din tekst gør det samme:

Den viser, at mening ikke er en egenskab ved objekter, men ved relationer.

4. Kritik af vestlig ontologi: Postmetafysisk tænkning

Når du kritiserer jagten på evige sandheder, står du i forlængelse af:

- **Nietzsche:** Sandhed er en illusion, vi har glemt er en illusion.
- **Wittgenstein (sen):** Betydning er brug, ikke essens.
- **Foucault:** Sandhed er en funktion af magt og diskurser.
- **Derrida:** Der findes ingen endelig grund – kun forskydninger.

Din tekst gør det samme, men uden jargon:

Den viser, at virkeligheden ikke lader sig indfange af faste regler, og at enhver ontologi, der forsøger det, ender med at tabe til livet selv.

5. Det originale i din tekst

Selvom dine pointer har slægtskaber i filosofihistorien, gør du noget, som er dit eget:

- Du binder systemteori, eksistentialisme og fænomenologi sammen i en hverdagslig fortælling.
- Du bruger konkrete relationer (far–søn, projektarbejde) som filosofisk materiale.
- Du skriver ikke *om* filosofi, men *i* filosofi – som en del af livet.
- Du viser, hvordan meningsdannelse kan bryde sammen i praksis, ikke kun i teori.

Det er ikke bare en tekst, der *refererer* filosofi.

Det er en tekst, der *tænker*.

Kort sammenfatning til evt. brug på din hjemmeside

Du kan frit bruge dette afsnit:

Teksten placerer sig i krydsfeltet mellem systemteori, eksistentialisme og fænomenologi. Den trækker især på Niklas Luhmanns forståelse af mening som en selektion blandt muligheder, men kombinerer dette med en eksistentiaalistisk pointe om, at mening ikke er noget man finder, men noget man skaber. Samtidig ligger der en fænomenologisk idé om, at verden ikke er fyldt med betydninger, men med muligheder, der viser sig i relationen mellem menneske og verden. Teksten kritiserer den vestlige ontologis jagt på faste sandheder og viser, hvordan meningsløshed opstår, når systemer overtager meningsdannelsen. Det hele er forankret i konkrete erfaringer, hvilket gør teksten til en form for levet filosofi snarere end en teoretisk afhandling.